

Universitätsbibliothek Paderborn

Theologia Moralis Universa

Ad Mentem Præcipuorum Theologorum & Canonistarum, per Casus practicos exposita, nunc quartò ab ipso Authore revisa ... & in 4. Tomulos sic divisa, ut pro libitu in duas aut 4. Partes commodè compingi possit

à Casu XXXVII usque ad Casum LXXV. inclus. exhibens Materiam de Restitutione, de Contractibus, de Religione & Vitiis eidem oppositis

Jansen, Leonard

Coloniæ Agrippinæ, 1752

VD18 13475452-001

Casus LXXIII. Quomodo Horæ sint recitandæ.

urn:nbn:de:hbz:466:1-39820

23. 9. Ab Horis non excusantur excommunicati, suspensi, interdicti, irregulares, ne commodum reportent ex delicto, *Wiestner num. 19.* econtra plerique excusant ad trirèmes damnatos, infidelibus servientes, & eos, qui ex dispensatione Papæ duxerunt uxores, his *Spor. num. 10.* annumerat degradatum; *Ratio est.* quòd hi vel sint in statu ab hac obligatione valdè alieno, vel in statu adedò misero, ut meritò Ecclesia præsumatur hanc afflictionem afflictis addere non velle; sed quia hæc præsumptio, & excusatio est incerta, standum est pro lege certâ.

C A S U S LXXIII.

Quomodo Horæ sint recitandæ.

Benedictus *Horas legit.* 1. *Vel sine vel cum intentione tantùm virtuali, aut habituali.* 2. *Cum attentione superficiali, vel solùm externâ.* 3. *Cum distractione di-vel indirectè voluntariâ.* 4. & 5. 6. *Nil repetit aut restituit etiam ob distractiones deliberatas.* 7. *Scit quidem se habere cogitationes alienas, sed non advertit eas impedire attentionem internam* 8. *Recitat cum socio, & ad eum non attendit.* 9. *Petit remedia contra distractiones.* 10, & 11. *In hora parva omittere duos Psalmos, vel in Sabbatho S. Vesperas, vel in festo S. Marci, & Rogationibus Litanias reputat veniale.* 12. *In dubio an Horas recitaverit, se liberam iudicat.* 13. *Que omittitthurificando, organum pulsando, officium quarendo, Confessiones audiendo,*

non repetit. 14. Syllabas mutilat, precipitat. 15. Vel ita legit, ut se ipsum audire non possit. 16. Recitat ex Breviario alieno, vel alterius Ordinis, etsi putet, se ad hoc non teneri. 17. Officium pro libitu mutat. 18. Prætextu itineris, studii, aut quia tale festum in loco, vel Diœcesi, ubi nunc existit, celebratur, vel socius de eo recitat. 19. Horas invertit. 20. Interrumpit. 21. Vel non legit tempore debito. Pro resolut.

QUÆR. I. Quomodo Horæ recitari debeant?

R. Recitari debent devotè, integrè, ordinatè, ità quod ad rem omnes. Quæ spectant ad primam conditionem, dabunt numeri sequentes.

1. Per devotionem intelligitur at- & intentio debita, intentio in genere est voluntas efficax agendi aliquid, vel omittendi; dividitur in formalem, virtuales, habituales; item in ex- & implicitam: formalis est voluntas actu existens, & perceptibiliter tendens in objectum, ut cum dicis: volo orare Horas: Virtualis est voluntas præterita in aliquo suo effectu, vel in actu tenui, & imperceptibili perseverans, v.g. volens orare Horas arripis Breviarium, quæris officium ad pulsus campanæ vadis ad Chorum &c. quamvis primæ intentionis non ampliùs recorderis, tamen illa existit adhuc in aliquo effectu, scilicet acceptione Breviarii, lectione &c. habitualis intentio est voluntas præterita non revocata, quæ nec in se, nec in aliquo suo effectu perseverat, ideòque potest esse in dormiente, ebrio &c. Intentio explicita est, quâ volo aliquid clarè cognitum,

H h tum,

R. D. Jansen Theol. Moral. Tom. II.

tum, ut cum dico: volo orare Horas, implicita est, quâ volo aliquid confuse cognitum, & contentum in alio; ut volo satisfacere meæ obligationi, volo facere, quod soleo, quod video ab aliis fieri &c. Ad recitationem Horarum sufficit intentio formalis, virtualis aut etiam implicita, non verò merè habitualis, aut purè interpretativa, quæ non est, sed esset; Ratio est, quia recitatio horarum est actus humanus & voluntarius capax meriti &c. ergo adesse debet voluntas in se, vel aliquo effectu existens, sed intentio merè habitualis, & interpretativa nec in se, nec aliquo suo effectu existunt, ut patet ex earum definitione, ergo. Dico, merè habitualis, aut interpretativa; nam aliqui Authores confundunt has intentiones cum virtuali, quæ juxta omnes Theologos sufficit; nec opus est ad quamlibet horam renovare intentionem, etsi id valdè sit meritorium; nam quòd pergam ad horas reliquas, hoc fit in virtute prioris intentionis: & quamvis requiratur intentio orandi, vel laudandi Deum, nec sufficiat, quòd legatur Breviarium per modum historię, aut animo discendi, vel se oblectandi, non tamen requiritur intentio explicita orandi devotè, integrè, ordinatè &c. quia hæc implicitè includitur in intentione orandi, aut satisfaciendi suo officio &c.

2. 2dò Attentio in genere est advertentia ad aliquid; dividitur in ex- & internam; externa est, quâ tempore recitationis quis abstinet ab omni opere externo cum attentione internâ incompossibili; interna est advertentia, & major quædam animi applicatio ad hoc, quod recitat; Dicitur *major applicatio*, quia semper adest aliqua advertentia, & animi applicatio hoc ipso, quòd actus
fit

fit voluntarius; hæc attentio interna vel est ad sola verba, ut hæc distinctè & reverenter exprimantur, & vocatur superficialis, vel est ad sensum verborum, & vocatur litteralis, vel denique est ad Deum, vel sacrum aliquod mysterium, v. g. Passionem Dominicam, & dicitur spiritualis; certum est satisfacere eum, qui habet unam attentionem ex his tribus internis sive superficialem, verbalem, aut spiritualem &c. sicut e contra certum est non satisfacere, qui nequidem habet externam, hoc est, qui sub officio se occupat opere externo cum attentione internâ impossibili, qualis censetur esse scriptio, pictio, & omnis actio animum valdè occupans & distrahens; E contra tardè se vestire, exuere, lavare, modestè ambulare &c. cum attentione internâ sunt compatibilia, adeoque sicut licitè exercentur, dum recito alias preces, sic easdem licitè exerceo, dum horas, vel alias preces obligantes persolvo. *Sotus Vasq. Sanch. l. 9. de matr. d. 3. n. 6. Baldel. d. 27. num. 21.*

310. Magna est inter Theologos disputatio, an sufficiat ad lectionem Horarum (idem est de auditione Missæ) sola attentio externa, quâ quis evitat omne opus cum attentione internâ impossibile: seu an voluntariè distractus per notabilem partem officii peccet mortaliter. Communior & verior sententia negat sufficere solam attentionem externam, dicitque peccari mortaliter per notabilem distractionem voluntariam, non quidem ex eo, quasi essentia veræ orationis non possit subsistere sinè attentione internâ: nam ad hanc sufficit sola intentio orandi, vel laudandi Deum virtualiter perseverans, ut ex professo probat

Lug. de Euch. d. 22. sect. 2. num. 25. Gob. 1. 5. d. 2. num. 821. & ex ipso La Croix l. 4. à n. 1342. Ratio igitur præcipua est, quod secundum D. Thom. Suarez & plerosq; Theologos, quos magno numero citant *Bonac. Dianap. 2. t. 12. Resol. 2. Sporer n. 76.* attentionem internam videatur præcipere Ecclesia *cap. dolentes de celebr. Miss.* ubi sic habet: *districtè præcipimus in virtute obedientia, ut divinum officium, quantum eis Deus dederit, studiosè celebrent, & devotè; Sed non celebratur officium studiosè, & devotè, si nulla adsit attentio interna, & recitans mente voluntariè evagetur, ergo: Nec obstat, quòd hæc attentio sit actus internus, nam ex communi Theolog. potest Ecclesia indirectè præcipere actus internos facientes ad honestatem actûs externi directè præcepti, atqui attentio interna multùm facit ad honestatem orationis, ut clarum est; nam sine hac verum est illud Matt. 15. *Populus hic labiis me honorat, cor autem eorum longè est à me?* Idque verum est non solùm de distractionibus directè voluntariis, ut cum quis deliberatè & ex proposito non vult attendere, aut datâ operâ & studio assumit cogitationes ab officio alienas; sed etiam tenet, de distractionibus indirectè & in causâ positivâ voluntariis, ut cum quis antè vel intrâ officium divinum, sciens & volens dat causam distractionibus, utpotè qui immediatè à lusu, confabulatione, aliisque negotiis, absque omni præparatione vel recollectione mentis ad officium properat; item qui inter orandum assumit actionem orationi repugnantem, uti sunt legere, confabulari, &c. Ita *DD. cit.* Hanc sententiam *Suarez* dicit esse certam, alii oppositam dicunt esse improbabilem, sed rationes ita non convincunt, quin*

quin verè sit probabile eum non peccare mortali-
 ter, qui divinum officium recitat cum perpetuis
 distractionibus, nam cit. *c. dolentes* uti & *Trid.* in
 quo hæc sententia præcipuè fundatur, tantùm
 præcipiunt actum externum religionis, ut fatetur
Suar. & demonstrat *Lug. num. 37.* Et sic cit. cap.
 per rō devotè intelligeret & præciperet attentio-
 nem internam, præciperet omnem possibilem
 devotionem, dicit enim: *quantùm eis Deus de-*
derit, quod sanè nemo dicit: Deindè ex commu-
 ni TT. non est astruenda obligatio mortalis, nisi
 adsit autoritas vel ratio convincens; atqui
 neutrum est, ergo: Item lex non sufficienter pro-
 mulgata non obligat, sed hæc lex non est suffici-
 enter promulgata, cum ex fundatis rationibus
 eam negent AA. gravissimi, ergo.

Dices cum Suar. Attentio interna est de essentiâ
 orationis, 1. Quia oratio est mentis in Deum ele-
 vatio. 2. Oratio sine attentione internâ non est ve-
 rus actus seu cultus Religionis, sed simulacrum
 cultûs; quis enim dicit Deum verè coli ab eo, qui
 voluntariè distrahitur, & nequidem vult de Deo
 cogitare. 3. Est hypocrisis. 4. Est actus Deo
 displicens seu peccatum. 5. Nihil impetrat. 6.
 Si voluntariè distractus ponat substantiam oratio-
 nis, ergo satisfacit quòdam substantiam, ergo non
 peccat mortaliter. *R. Ad 1. & 2.* ad substantiam
 orationis, & actum Religionis sufficit sola in-
 tentio orandi perseverans in vocali oratione, etsi
 mens ad alia evagetur, sicut verè dicitur co-
 lere & invocare diabolum, qui ex intentione
 invocandi pronuntiat verba externa, quamvis
 dum ea profert, totus sit distractus; Item forma
 extremæ Unctionis essentialiter est deprecatoria,

& tamen valet Sacramentum etiam si distractè pronuntierur. Denique involuntariè distractus non satisfaceret, & teneretur horas repetere, quia non posuisset substantiam præcepti, quæ est oratio, hoc autem nemo admittit, ergo. *Ad 3. N. Ass.* hypocrisis est quando quis intendit per orationem vocalem significare se habere attentionem internam, quam tamen non habet, hoc autem voluntariè distractus non intendit necessariò, ergo. *Ad 4. C. 5.* talis actio est peccatum, & nihil impetrat quatenùs fit cum voluntariâ distractione C. quatenus fit ex intentione saltem virtuali laudandi Deum N. Idem debent omnes dicere de oratione factâ ex vanâ gloriâ, & tamen nec *Suar.* dicit hanc non subsistere cum substantiâ orationis. *Ad 6. N. ult. C.* peccat mortaliter, quia transgreditur grave præceptum Ecclesiæ. Ex dictis pro praxi :

5. DEDUCES Seqq. 1. Propter distractiones involuntarias quantascunque non est quidquam repetendum, neque aliquid restituendum de fructibus, ut apud omnes est in confessio; foretque onus intolerabile, toties lecta repetere, quoties quis involuntariè distrahitur: quis præsumat Ecclesiam ad huiusmodi onus velle obligare?

2. Voluntariè distractus per notabilem partem officii, etsi peccet mortaliter secundum dicta, nihil tamen tenetur restituere, tum quia probabiliter satisfacit quoad substantiam; tum maxime quia constitutio Concilii Lateran. sub Leon. X. & Bulla Pii V. apud *Nav. c. 25. Man. nu. 122.* aliique Canones restitutionem fructuum præcipientes loquuntur de Canonico *omittente, non recitante &c.*

sed

sed qui Horas orat et si cum voluntariâ distractio-
ne, propriè non omittit, & lex pœnalis ultrâ pro-
prietatem verborum non est extendenda, sed po-
tius intrâ eandem restringenda ut habet *communis*,
ergo. Adde quod obligatio restitutionis non
sit imponenda à Confessario nisi cogat in-
dubita Veritas, ut cum aliis docet *Sporer n. 88.*
econtra

3. Qui certus est quod deliberatè fuerit distra- 6.
ctus, tenetur Horas vel notabiles partes sic volun-
tariè distractas sub mortali repetere; Ratio est,
quod secundum *Suarez* & plerosque DD. supra ci-
tatos voluntariè distractus non ponat substantiam
præcepti, & quamvis oppositum etiam sit proba-
bile, id tamen non est certum; & legi certæ non
satisfit per solutionem incertam aut merè probabi-
lem, ut ostendi *Cas. 5. num. 18.* Dixi qui *certus*
est, nam in dubio & maximè pro scrupulosis ab
omnibus hic passim admittitur regula generalis;
Quotiescunque non potest quis certò affirmare se vo-
luntariè, deliberatè, & cum plenò consensu, distra-
ctum fuisse; aut notabilem partem officii omisis-
se, non tenetur quidquam repetere, sed potest
judicare se præcepto satisfecisse; præsertim si non
soleat deliberatè distrahi, aut aliquid omittere.
Ratio sumitur ex mente piæ Matris Ecclesiæ, quæ
non censetur velle suos obligare cum tantis anxie-
tatibus; unde *Laym ex Binsfeld.* monet talem
etiam melius facere, si nil repetat ad evitandos scrupulos.

4. Si inter recitandum deliberatè quidem fo- 7.
veas alienas cogitationes, attamen non advertas
te per illas planè deficere ab attentione requisitâ,
communis D. D. te excusat à mortali; Ratio
est, quia tunc quidem ipsa evagatio seu dis-
tractio

tractio est voluntaria secundum se; non tamen in quantum est impeditiva attentionis internæ, quia ut talem non cognoscis. Neque opus est adhibere summam, sed satis est adhibere diligentiam mediocrem pro pellendis distractionibus, imò absque omni culpâ admitti potest brevis evagatio mentis ad refocillandum cerebrum vel cor, præsertim ab iis, qui infirmioris sunt capitis, stomachi, vel cordis.

5. *Spor. nu. 106.* dicit, certum videri, eum, qui cum socio vel choraliter Horas recitat, si non attendat ad alterius recitationem, non satisfacere, ideóque peccare mortaliter cum obligatione repetendi; Rationem dat, quia partem à socio prolatam nullatenus facit suam cum nullo modo ad eam concurrat, neque proferendo, ut suppono, neque attendendo; sed non video hic certam obligationem repetendi, cur enim alterius orationem non faciet suam, per hoc, quòd eam audiat cum intentione per eam, & suam Deum laudandi, quamvis fortè non attendat, & sit distractus; deindè pejoris conditionis erit recitans cum socio, & in Choro, quàm extra, eò quòd etiam involuntariè distractus teneretur Horas repetere; quia eodem modo orationem socii non fecisset suam, cum nec attendendo, nec proferendo ad eam concurrisset. Cum tamen hic mos in Ecclesia sit usitatissimus, & laudatissimus.
9. 6. Tria sunt quæ ad evitandas distractiones maximè conducunt, 1. Præparatio animi, quæ utilissimè fieri potest per matutina propòsita, per pias ad Deum preces, meditationem, & seriam aliarum cogitationum excussionem, vel maximè autem per renovationem intentionis ad quam
libet

libet Horam. 2. Continua divinæ præsentia memoria, & jaculatorii affectus ad Deum & Sanctos.

3. post Horas breve examen, & si opus est, dolor & propositum eas attentius deinceps legeudi.

QUÆR. II. Quid circa alteram conditionem, ut scilicet Horæ legantur integræ?

R. Servanda sunt sequentia: 1. Qui omittit totum officium, vel notabilem ejus partem, peccat mortaliter, sive præcipiatur ab Ecclesia unico præcepto per modum unius pensi diurni, quod probabilius est, sive præcipiantur singulæ horæ præcepto distincto: notabilis autem pars, & sufficiens ad mortale est integra hora parva, ideoque qui talem v. g. Tertiam integrè omittit, aut qui in majoribus horis v. g. Matutino tantum omittit, quantum continet hora minor, peccat mortaliter; qui verò minus omittit, quam ferè integram horam parvam, utpotè duos tantum Psalmos ex Terriâ, non est condemnandus peccati mortalis, *Bonac. Less. March. Gobut La Croix num. 1202*. Si verò parvum quid v. g. solus versus, *Deus in adjutorium*, recitaretur, peccaretur mortaliter, quia censetur mortaliter totam Horam omittere, est tamen valdè probabile, quod ex *Tamb. & Gob.* dicit *Sporer num. 93.* non esse mortale omittere Vesperas in Sabbatho sancto, tum quia illa materia est valde parva, tum quia Ecclesiâ non videtur velle ad eas graviter obligare, cum dies sit tam lætus, & præcesserit adeò longum officium. Insuper *La Croix num. 105.* dicit probabiliter non esse mortale omittere medias Laudes, eò quòd probabilius cum Matutino constituent unam Horam, cujus medietas Laudum est pars exigua.

21. Qui in singulis horis parvum quid v. g. Psalmum omittit, ita ut omnia simul sumpta adæquent, vel superent unam parvam horam, probabilius peccas mortaliter, quia omnes illæ exiguæ partes, cum spectent ad unum unius diei officium, coalescunt in unam notabilem partem.

11. 3. Omittens die S. Marci, & diebus Rogationum Litanias, & in die Animarum Officium Defunctorum, ex communi sententiâ peccat mortaliter, quia sunt pars officii pro istâ die. *Tamb. rament & Gobat. nu. 625.* non audent oppositum dicere improbable, eò quòd non satis constet Rubricas in hac parte esse præceptivas, & sine convincente ratione non sit asserendum mortale; an verò non utentes Breviario Romano etiam dictis diebus ad Litanias, & Officium Defuncti, non tantum in Choro, ut extra dubium est, sed etiam privatim obligentur, ex cujuslibet loci, vel Ordinis statuto aut consuetudine desumendum est. *Less. Laym, Bald. d. 33. num. 28.* Certè in hac Provincia Rhenana Ord. Præmonstr. vidi sæpius sine scrupulo Litanias, & Officium Defuncti, dictis diebus privatim omitti.

12. 4. Qui dubitat, vel non meminit se dixisse aliquam Horam, si habeat aliquam rationem vel conjecturam pro se v. g. quòd non solet transilire, vel aliquid omittere, vel invenit se esse in fine horæ, nesciens, an præcedentia dixerit, potest pro se retolvere, nec tenetur aliquid repetere, imò malè facit repetendo juxta *Sanch.* quia sine sufficiente causâ se exponit scrupulis, quod maximè tenet in homine scrupuloso, ut habet *comm. cum Suar.* Ratio est, quòd

quòd ex communiter contingentibus sit prudens
 præsumptio, & possessio est pro ipso, certus
 enim est, quòd nihil soleat omittere, incertus
 autem, an hic & nunc aliquid omiserit. Si cer-
 tus es, te cepisse horam, quamvis habeas ratio-
 nem probabilem te aliquid omisisse juxtà *Tamb.*
 & *Gobat*, adhuc nihil teneris repetere, nisi tibi
 certò moraliter constaret partem aliquam fuisse
 omissam, quia ratio illa, quòd in horis semel
 ceptis nihil soleas omittere, prævalet omni ra-
 tioni probabiliori in contrarium.

5. Qui thurificando, luminaria portando, 13
 campanas, thus, parando, folles tollendo, cam-
 panas pulsando, lectiones quærendo, vel re-
 tidendo, aut aliter ministerio ad Chorum per-
 tinente occupatus aliqua omittit, vel non per-
 cipit, non tenetur repetere, quia Chorus pro
 eo supplet, *Dian. Escob. Tolet. Laym. c. 5. nu. 7.*
 Idem est de eo, quia excreat, tussit, aut aliquid
 necessarium alteri dicit, quamvis interim integer
 Psalmus recitetur, quia etiam pro tali ex necessi-
 tate occupato Chorus supplet, & ipsa est pars
 Chori. Econtrà, qui Confessiones audit, tene-
 tur omissa repetere, quia non est pars Chori, nec
 occupatur Chori ministerio. Item ea, quæ solo
 organo, vel alio instrumento Musico sine voce
 humanâ persolvuntur, supplenda sunt vel à Can-
 tore cæteris attendentibus, vel à singulis. *Ratio*
 est, quòd pulsus organi non sit oratio, quamvis
Sanct. non improbabiliter dicat, pulsum organi ab
 Ecclesiâ in vicem orationis acceptari, ideòque
 nec organæ dum obligari ad repetendum, quæ
 pulsavit.

6. Ad integritatem divini officii etiam spe- 14.
 ctat, ut distinctè, & intelligibiliter verba expri-
 man-

mantur, seu ut habet *Conc. Basil.* hora non recitentur in gutturo, vel inter dentes seu deglutendo aut syncopando verba, hoc est aliquas syllabas mutilando, truncando, precipitando, aut socio nondum finiente incipiendo, tunc enim orationem loci sicut non percipit, sic non facit suam; & si hæc omnia fiant cum notabili diminutione officii, peccatur mortaliter; & est obligatio repetendi; quia tamen hæc diminutio raro est notabilis, saltem in una eademque hora, quod ad culpam lethalem ex *Dian.* requirit *Spor. nu. 102.* raro erit mortale, imò nec veniale, si fiat ex balbutie, vel alio defectu naturali & incorrigibili: nam si defectus naturalis sit corrigibilis per lentam promotionem v. g. in eo, qui ex celerrima deblateratione devenit in consuetudinem syllabas, & verba per notabilem partem officii deglutendi, truncandi &c. indubie tenetur hanc desuetudinem per lentam recitationem corrigere &c. qui enim tenetur ad finem, tenetur ad media saltem ordinaria & necessaria.

15. 7. *Valent. Sanch. La Croix nu. 1294.* dicunt non satisfieri, nisi verba ita exprimantur, ut legens secluso impedimento seipsum audire possit; quia oratio vocalis debet exprimi vocibus, quæ sunt objectum auditus, ideòque debent posse audiri ad minus ab ipso orante; sed probabiliter contradicunt *Navar. Azor. Suar. c. 7. num. 5. Baldel. d. 24. nu. 15.* quia oratio vocalis satis distinguitur à mentali, si verba formentur per motum oris & linguæ. & oratio fit Deo non homini, ideòque non opus est verba audiri. Et certè talis oratio non est merè mentalis, ergo est vocalis, quia tamen opposita opinio etiam est probabilis, non videretur esse satis

tutum sic orare, eò quòd agatur de orationis substantiâ, si tamen sic orasti, non teneris repetere, quia probabiliùs satisfecisti; & Ecclesia ex communissima regula D. D. non obligat ad repetendum nisi quando uis certus est se aliquid omis-
 sisse, eut deliberatè fuisse distractum ut dixi sup. n. 5. atque neutrum est in præsentì. Ergo.

QUÆR. III. Quid requiratur, ut horæ recitentur ordinatè?

R. Seqq. 1. Breviarium proprium, hoc est, ut Religiosus utatur Breviario sui Ordinis, beneficiatus Breviario in loco sui beneficii recepto, sive Diocesano, sive Romano ab Urbano VIII. recognito, utens etiam unica vice alieno v. g. Religiosus Romano, aut alterius Ordinis, peccat mortaliter. *S. Anton. Nav. Angel. Sot. l. 10. qu. 5. a. 4. Suar. de Hor. Can. c. 23. num. 3. Spor. num. 113. Sanch. l. 7. moral. c. 3. d. 24.* quia Pius V. dicit, eum non satisfacere, qui sua Ecclesia orandi formam non custodit, idque declarasse S. Congreg. refert *Garc. de benef. p. 3. c. 1. nu. 156. ex quo Gob. nu. 603. § 624.* cum aliis meritò infert, eum, qui non habet Breviarium proprium, non obligari orare ex alieno, ad quid enim oraret, si per orationem non satisfacit præcepto? sed quid si Breviaria non multùm discrepent? R. Tunc non tantùm potest, sed & tenetur orare ex alieno, qui non habet proprium. Ratio est 1. Quia non mutat notabiliter formam proprii Breviarii, ergo quòd ad substantiam satisfecit, ergo sic orare obligatur. 2. Qui legit Psalmos feriales in chartâ descriptos vel legit ex Bibliis, aut etiam memoriter absque omni Breviario, satisfacit, ergò etiam si eosdem legat ex alieno Breviario, v. g. Benedicti-

nus

nus ex Præmonstratensi, vel econtrâ; & quamvis fortè in hymnis, vel versiculis discrepent, erit tantùm mutatio levis: imò valdè probabile est, non peccare, qui, relicto Breviario proprio utitur Romano, quia accommodat se communi omnium matri. *Cajet. Rodriq. Dian. Nav. Sanch. c. 2. dub. 23. Laym. c. 5. num. 2.* quod tamen *La Croix* dicit plerisque negare de Religioso, eò quod vi suæ Professionis teneatur ad Ritum sui Ordinis, sed non video obligationem saltem gravem, præsertim si Breviaria non multùm discrepent; tunc enim non erit notabilis mutatio ritus; deindè quòd Religiosi habeant speciale Breviarium, est ex privilegio, sed nemo tenetur uti privilegio &c. idèdque *Sà, Less Bonac. Portel. v. hora Dian. p. 2. t. 12. R. 10. Sanch. l. 7. conf. c. 2. dub. 33.* dicunt Religiosos privatim sine omni noxâ uti posse Romano. Declaratio Cardinal. quam in contrarium affert *Garc. n. 155.* loquitur de omnibus Clericis, vel maxime sæcularibus, nec de eâ authenticè constat, vel saltem non videtur in tanto rigore recepta: *Suar. n. 5. Spor. l. c.* dicunt, quòd Religiosus vel Clericus extra Monasterium vel Diœcesin in studiis v. g. existens, se securè accommodet loco, præsertim si ibi sit cum animo per majorem anni partem subsistendi; tunc enim contrahit quasi domicilium, & gaudet privilegiis loci, sed meliùs contradicit *Cajet. V. hora c. 2. Angel. Laym. num. 3.* Colligitur ex *Clement. 2. de celeb. & ibid. Gloss.* ubi id tanquam speciale privilegium conceditur comensalibus Cardinalis & Episcopi, ut se Episcopi accommodare possint, ergo id non permittitur aliis.

2. Mutare unum officium in aliud v. g. loco fe- 17.
 riae orate de Sancto sine justâ causâ etiam semel à
Casrop. March. & aliis reputatur mortale, eò
 quòd Pius V. dicat, neminem satisfacere, si non
 servet formulam à Breviario præscriptam, sed quia
 non constat hanc formulam, quòad mutacionem
 officii esse de substantiâ, hinc alii cum *Cajet.*
Bonac. Tamb Sanch. dub. 25. Laym. num. 4.
Gob. num. 264. Baldel. d. 30. num. 3. commu-
 niùs & veriùs dicunt, tunc tantùm peccari mor-
 taliter, quando quis passim ad libitum ex merâ
 desidiâ, adeòque ex implicito quasi contemptu
 unum officium mutat in aliud; imò probabile est,
 peccari tantùm venialiter, etiamsi ex merâ desidiâ
 mutetur unum officium in aliud v. g. majus in
 in minus, quia non mutatur substantia, oran-
 tur enim septem horæ, & licèt hoc videatur fieri
 in fraudem Legis, attamen illa fraus est secundùm
 accidens, nec tollit substantiam officii, *Maj.*
Sylv. S. Anton. Less. l. 2. c. 37. num. 77. Excipe
 nisi fiat mutatio in officium Paschale, vel Pente-
 costale, illis enim diebus ex quasi dispensatione
 præscribitur officium minùs solito; & die Palmæ
 non satisfieri per officium Paschale, constat
 nunc ex prop. 34. ab Alexandro VII. damnatâ: *In*
die Palmarum recitans officium Paschale satisfacit
præcepto. Ex dictis sequitur, non esse obligatio-
 nem quidquam repetendi, si inculpabiliter unum
 officium v. g. Dominicale, vel feriale mutasti in
 Festivale, imò valdè probabiliter, etiamsi id cul-
 pabiliter feceris, quia probabilius satisfactum est
 quòad substantiam. *Dixi*, sine justa causa, nam 18.
 qui mutat officium ex rationabili causâ, nequì-
 dem venialiter peccat, ejusmodi causa est 1.
 Notabilis difficultas; ut si ob iter, Conciones,
 stu-

studia, aliàque negotia necessaria, difficulter possis recitare majus, potes legere minus, 2. Conformitas loci, ut si venias ad locum, ubi oratur de festo, quòd tu servasti, potes illud adhuc semel servare. Item omnes Religiosi etiam exempti possunt servare festa suæ Diœcesis, translatis interim festis Breviarii sui in eundem diem incidentibus; imò principaliora & in populo feriatà festa Diœcesis, tenentur servare ex Bulla Gregor. XIII. die 30. Novemb. 1573. Festa verò alia ad libitum servanda, si occurrant in Dominicis, Octavis, vel Natalitiis Sanctorum Kalendarii proprii, Religionis, vel Diœcesis, non debent transferri, sed omitti isto anno, etiamsi sint duplicia; patet ex Decr. Congreg. S. Rit. die 24. Januarii 1682. Deindè Sacellani Monialium sive sæculares, sive Regulares possunt recitare de illarum festis, imò omnis Clericus existens etiam pluribus annis extra suam Diœcesin, vel Monasterium potest privatim dicere de Sanctis, de Dedicatione, Reliquiis, & de omnibus, de quibus diceret existens in sua Diœcesi vel Monasterio. *Suar. l. c.* Si cras futurus sis in Diœc. Colon. ubi est festum v. g. S. Severini, juxta *Tamb.* potes hodie adhuc extra Diœc. existens recitare de eo Vesperas, & Matutinum pro crastino, quia sunt pars officii crastini. At quid si hodie recitasti Matut. de crastina feria, an cras in Diœces. Colon. postus poteris horas continuare de S. Severino? R. cum *Spor, num. 129.* te probabiliter posse utrumque, nam prosequendo horas de festo, conformas te loco, in quo existis, orando de feria conformas te Breviario; demùm si per errorem hodie, quando erat dicendum v. g. de B. V. ad Ni-

Nive
rente
Tran
B. V.
///
tas in
næ g
offici
beas
cum
Addu
sanct
in R
Card.
Deo d
mare
3.
Horæ
prior
fiat cu
dare
citant
habea
nali
tempu
idem
torio
tibi lu
tere M
venia
tempu
4.
pi. In
R.

Nives, dixisti de Transfiguratione cras occurrente, nè bis erres, debes cras iterum dicere de Transfiguratione, & alio die non impedito de B. V. ad Nives. *Lugo resp. mor. lib. 5. dub. 8. nu. 13.* Tertia causa mutandi officium est societas in orando; sic licitè te accommodas personæ gravi, Episcopo, Prælato, Superiori aliud officium recitanti; idem est, si ex charitate debeas juvare infirmum in recitando, est *communis cum Nav. Dian. Sanch. c. 2, dub. 25. num. 8.* Addunt alii specialem devotionem erga aliquem sanctum, v. g. Patronum nominis. Sed *Gay. in Rubr. Brev. sect. 1. c. 5. tit. 2.* adducit Declar. Card. in contrarium, & meritò; optima enim Deo & Sanctis gratissima devotio est, se conformare Ecclesiæ.

3. Horæ non debent inverti, ita ut minores 19.
Horæ legantur ante Matutin. vel posterior ante priorem; ità invertere est tantum veniale, & si fiat cum causa, nullum; ut si velis te accommodare choro, amico, infirmo aliud officium recitanti; item si lectiones, vel Breviarium non habeas ad manum, ideòque velis orare ex Diurnali Horas diurnas minores, quas aliàs ultrà tempus deberes differre, vel cum molestiâ dicere; idem est, si necdum dictis Vesperis & Completorio recites Matut. crastinum, eò quòd timeas tibi lucem diei defuturam pro Matutino, præmittere Missam Matutino per se loquendo nequidem veniale est; dummodò Matut. non differatur ultrà tempus à Lege permissum.

4. Horæ semel ceptæ non debent interrumpi. 20.
Interruptio etiam diuturna sine causa ratio-

Ii

na-

nabili facta, probabilius est tantum peccatum veniale, ita *comm. cum Nav. Medin. Vasq.* nam quamvis sit aliqua irreverentia inceptum cum Deo sermonem sine causa abrumpere, sicut est irreverentia ex levitate discursum abrumpere cum Principe terrestri coeptum; quia tamen quilibet Psalmus, imò quilibet ferè versus habet completam significationem, videtur quòad substantiam satisfieri, dummodò omnia absolvantur intrà unum diem naturalem; idque tenet, etiamsi unus Nocturnus recitetur hodie circà Vesperum, alter cras ante duodecimam vespertinam, quia materia præcepti impletur tota intrà tempus præscriptum. *Dixi*, sine causa rationabili, quia si hæc adsit, interruptio nullum erit peccatum, ut si Horâ inchoatâ debeas audire Confessionem, loqui cum amico, aut aliquid notare in charta, & licet sic interrumpens firmiter statuas resumere *de novo*, ad hoc non teneberis, quia nudi propositi mutatio non est peccatum, neque ipsa interruptio, quia ut supponitur est facta ex causa justâ; imò absque omni causa Laudes per integram noctem licitè dividuntur à Matutinis; item sine omni causa unus nocturnus saltem ad mediam Horam licitè dividitur ab alio, quia de obligatione contrariâ non constat, & ita habet consuetudo, & praxis timoratorum, nec est obligatio sub veniali temper de novo præmittere *Pater & Ave*, ut aliqui volunt, quia de tali obligatione doceri non potest.

21. §. Horæ debent recitari, & absolvi tempore debito; tempus hoc est ab unâ mediâ nocte ad aliam; ex privilegio tamen Matutinæ, & Laudes crastinæ possunt hodie recitari juxtâ omnes toto anno horâ quartâ: in hyeme juxtâ plerosque horâ

tâ tertiâ, *La Croix num. 1314.* judicat tunc posse inchoari Matut. quando sol proximior est occasui quàm meridiei; hinc in Januario quando sol occidit horâ quartâ, in hac regione Matutinum & Laudes poterunt incipi quadrante post secundam; in Martio uno quadrante tertiam: ibidem exhibet tabulam Cameræ Apostolicæ impressam Romæ Anno 1706., quam ad horologium Regionis præ accommoda, & tutò sequere, dependent enim hæc omnia à determinatione Ecclesiæ: dicere Matutinum sequentis diei ante absolutum officium diei præsentis, ad summum est peccatum veniale si fiat absque causa, cum causa v.g. ut ores cum socio, nullum. cæterum Prima, & Tertia absolvenda est ante meridiem, Sexta & Nona differri possunt circiter ad primam promeridianam, Vesperæ & Completor. usque ad vesperum: in Quadrages. Vesperæ dicuntur ante prandium, non tamen est obligatio, nam Rubricæ, si hîc continent præceptum, id tangit chorum. Dicere Horas tempore indebito est solùm veniale, cum causa rationabili v.g. ob studium vel iter, nullum; plura huc pertinentia, sed rariùs contingentia vide apud

Gavant. Gob. Tamb.

La Croix, Baldel.

locis cit.

